

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Korbely/Macaristan – 9174/02

Karar 19.9.2008 [BD]

Madde 7

Madde 7-1

Nullum crimen sine lege

İşlendiği zaman ilgili uluslararası hukuk tarafından suç sayılmayan bir eylemden dolayı cezalandırılma: *İhlal*

Olaylar: Emekli asker olan başvuru, 1994 tarihinde, 1956 devrimi sırasında Tata'da bir isyanın bastırılmasına katılmakla itham edilmiştir. Başvuru, on beş adamdan oluşan, komutanlığını yaptığı ve isyancılar tarafından ele geçirilen bir karakolun kontrolünü geri almakla görevlendirilmiş bir mangayı yönetmek, sivillere ateş açmak ve adamlarına aynısını yapmaları emrini vermekle suçlanmıştır. Ulusal mahkemelerin tespitlerine göre, silahları bırakma konusunda yapılan ihtardan sonra isyancılardan birinin cebindeki silahı çıkarmak için yaptığı bir hareketin tetiklediği bu olay sırasında birçok kişi ölmüş ve birçok kişi de yaralanmıştır. İlk hâkimler başvuru'nun itham edildiği suçların insanlığa karşı suç değil, ancak adam öldürme ve adam öldürmeye teşvik olarak değerlendirilebilecekleri ve bu suçların da zamanaşımına uğradıkları gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermişlerdir. Ancak sonuç olarak başvuru insanlığa karşı suç oluşturan birden fazla adam öldürmekten suçlu bulunmuş ve 1949 Cenevre Sözleşmesi'nin 3/1 maddesine dayanılarak beş yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Başvuru, şartlı salıvermeden yararlanmadan önce, cezasının bir kısmını çekmiştir. Başvuru, AİHM önünde, işlendiği sırada suç oluşturmeyen bir eylemden dolayı cezalandırıldığını iddia etmiştir.

Hukuk: AİHM, başvuru'nun eyleminin, işlendiği sırada, ulusal veya uluslararası hukukta yeteri kadar ulaşılabilir ve öngörülebilir bir suç oluşturup oluşturmadığına karar vermelidir. Başvuru, Macar yargı organlarının Cenevre Sözleşmeleri tarafından cezalandırılan insanlığa karşı suç olarak niteledikleri birden fazla adam öldürmekten suçlu bulunmuştur. Sonuç olarak, başvuru sadece uluslararası hukuka dayanılarak cezalandırılmıştır. Cenevre Sözleşmeleri ulaşılabilirlik kriterini karşıladıklarına göre, AİHM öngörülebilirlik kriterine bakmalıdır. Bu bağlamda, ilk olarak, başvuru'nun cezalandırılmasına neden olan eylemin, 1956'da bu kavrama verilen anlamıyla, insanlığa karşı suç oluşturup oluşturmadığını incelemeli, sonra da, başvurucuya isnat edilen suçun mağdurunun makul bir şekilde « savaşa doğrudan katılan » bir kişi olarak değerlendirip değerlendirilemeyeceğini açıklamalıdır.

a) *Başvurucunun cezalandırılmasına neden olan eylemin insanlığa karşı suç olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği sorusuyla ilgili olarak:* Cenevre Sözleşmeleri'nin ortak 3. maddesi anlamında adam öldürme, 1956'da, insanlığa karşı suçtan cezalandırılmaya temel oluşturabilse de, insanlığa karşı suçun oluşabilmesi için başka kriterlerin de yerine getirilmesi gerekiyordu. Bu kriterler ortak 3. maddeden değil uluslararası hukukun, söz konusu dönemdeki anlamıyla, insanlığa karşı suç kavramını oluşturan unsurlarından ileri geliyordu. Sadece « devlet politikası veya uygulaması » ya da sivil halka toplu ve sistematik bir saldırı çerçevesinde gerçekleşen eylemleri dikkate almak için tek tük olan eylemleri insanlığa karşı suç kategorisinden dışlayan kriter başta olmak üzere bu unsurlardan bazılarının bir araya gelmesi gerekiyordu. Ulusal yargı organları isyancıların ortak 3. maddenin korumasından yararlanıp yararlanmadıklarını araştırmakla yetinmiş, meydana gelen ölümlerin insanlığa karşı suç oluşturabilmesi için zorunlu diğer şartları – özellikle de sivil halka karşı yapılmış toplu ve sistematik bir saldırı çerçevesinde gerçekleşip gerçekleşmedikleri – karşılayıp karşılamadıklarına bakmamıştır. Yüksek Mahkeme merkezi yönetimin halka karşı bir savaş yürüttüğünü ortaya koymuşsa da, başvurunun eyleminin bu devlet politikası çerçevesinde gerçekleşip gerçekleşmediği sorusunu cevapsız bırakmıştır. Bu şartlarda, bu davada, insanlığa karşı suçun kurucu unsurlarının varlığı kesin değildir.

b) *Mağdurun, makul bir şekilde, savaşa doğrudan katılmayan bir kişi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği sorusuyla ilgili olarak:* Ulusal yargı organları mağdurlardan birisinin ortak 3. madde anlamında savaşçı olmadığı sonucuna varmışlardır. Bu madde savaşa doğrudan katılmayan insanlara tanıdığı korumayı silahını bırakmış savaşçıları da içine alacak şekilde geniş tutmaktadır. Mağdur savaşa doğrudan katılmıştı, çünkü polis memurlarını barındıran bir binanın kontrolünü ele geçirip polis memurlarının silahlarına el koymuş ve şiddet eylemlerine karışmış bir grup silahlı isyancıyı yönetiyordu. Dolayısıyla sorulması gereken soru mağdurun silahını bırakıp bırakmadığıydı. Macar mahkemeleri mağdurun üzerinde bir silah gizlediğini ve silahlı olduğu ortaya çıktıktan sonra da teslim olmak istediğini açık ve şüpheye yer vermeyecek şekilde göstermediğini tespit etmişlerdi. Bunun yerine mağdur, başvuruyla şiddetli bir ağız dalaşına girişmiş ve sonra da niyetini belli etmeden silahına sarılmıştır. Bu hareket ölümcül kurşun atışlarının başlamasına sebep olmuştur. Bu şartlarda ve söz konusu dönemde uluslararası hukukun genel kabul gören ilkeleri göz önüne alındığında, AİHM mağdurun ortak 3. madde anlamında silahını bırakmış sayılabileceği veya başka savaşçı olmayan bir kategoriye girebileceği konusunda ikna olmamıştır. Sonuç olarak, başvurunun eylemlerinin, uluslararası hukuka göre, insanlığa karşı suç oluşturduğunun öngörülebilir olduğu gösterilememiştir.

Sonuç: İhlal (Altıya karşı on bir oyla).

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.